

# Бүгүн Владимир Ильич ЛЕНИН төрөө бүтэ 116 сыла туолар



В. И. Ленин. Петроград. 1918 сыл тохсуньу.  
ССТА фотохрониката.

## УДАРНАЙ ҮЛЭ РАПОРА

ССКП райкомугар,  
райсовет исполкомугар

Субуруускай аатынан совхоз Болтонгоотоу отделение механизатордара, общественный суоһу быһылгы кыстыгы тэрээниннэхтик атаарар туһугар, техника көдүүүнү үрдэтэргэ чопчу соругу туруоруммуттара итиннэ совхозтар уонна оройуоннаабы агропромышленнай хоһобук састаабыгар илэрэр тэрилтэлэр механизатордарын уонна илкерной-технической үлэһиттарын көхтөөх социалистической куоталаһыгы ыгырыбыттара. Бу үрдүк сорун болдоорун итиннэ, В. И. Ленин төрөөбүтэ 116 сыла туолуутун көрсө толоруллубутун туһунан рапорддьыбыт:

— барыта 14386 эталоннай гектардаах үлэ тодоруктан, кыстыкка бэлэтэммит илкерин 2696 эталоннай гектарынан аһарыллына;

— 2100 тонна от, 1800 кубометр тутуу маһа уонна бааһында 3300 тонна органической уоһуруу эбэһээтэлиһтибэһэ ыйыллыбыт болдохторго таһылына. 800 гектарга хаар ыһыттылына, коммунальной өйгөнөн туһанар үлэһиттэргэ 800 кубометр оттуу мас иллэрэлиһиэ, саасты иһыкка туһаныллыахтаах техника бэлэм буолуу линейкатыгар туруорулуна.

Отделение управлюющаа Г. СМЕРНИКОВ.  
Партбюро секретара М. ДЬАЧКОВСКАЯ.  
Сельсовет исполкомун председателэ А. СЛЕПЦОВ.

## Мархаттан Хахыйахха

Оройуоннаабы өрөмүөнү үт-технич е с к а й предпритие механизатордарыгар суол-нис-алдыһытын баттаһа таһаары таһыкка быһаарылаах күннөр үүнүлэр. Предпритие чулуу шофердара Г. П. Климов, И. Н. Пермяков, Е. Е. Попов II сый таһыктыгар туруорулуһулар. Күннэлэр Мархаттаабы тутуу матырыналарын бөлөмнөр заводтан «Мыйдаарай» совхоз сага тэриллэр Хахыйахтаабы отделениеһиттар тутулуохтаах кварталнай котельнай аһыаатын түһэрингэ хас бириднэ 8 тыл метр уһунаах саваны таһыны саралаатылар.

Шофердар бу тыһылы күннэри баттаһа рефторго туһунар-күннэри сылбыллар, очуодуна өрө быһыл сайыһыттан саваланыахтаах тутуу объектын хааччылар ылахтаахтар. Предпритие шофердара эрдэтэн бигэртэтиллибит графическай үлэһиттэр. Күннэлэр субуотуньу күн миэстэһэ 48 саваны тириэртилэр.

«СО» нөрд.



## ЧЫБААБЫ СИНИГЭР

Карл Маркс аатынан совхоз Урах Күөрөгөһү бириднэһиттэри үлэһиттэре коммунистической үлэ бырааһынньыгар эрдэтэн бөлөмнөһиттэре. «Кыһыл субуота» күн күннэлэр үлэһэ көхтөөхтүн таһыстылар. Ини трактордаах адьыс күн биригэһиһир К. Х. Карпов салалтатынан Чыбаабы тэһиттэри охтортообуттара. Дружокстар У. Н. Калименов, В. Х. Яковлев уон-

на С. П. Григорьев биридин бэйэлэре сүүстэн тахсалы суон тэһиттэри охтортоон дьону-сэргэни астынаардылар. Күннэлэр көннүлэриһтэ 50-ча күн тэһиттэри быһалаан, саваланыа барыта 150 кубометр оттук маһы бөлөмнөһиттэр, ону таһынан 90 тутуу барабинэтин соһотуолкалаатылар. Маһыкха ордук таһаарылаахтык үлэ ветераннара болуотуньук, ыччат нас-

таһыкка В. Н. Тоскин, суоһугэ эһи аһылыгы бөлөмнөһиттэ А. Я. Яковлев, ферма рабочаа Петр Григорьев, тракторист М. Д. Пинигин үлэһиттэр.

### П. МАССАЕВ.

Синимоктарга: дружокстар (хаһаастан) В. Х. Яковлев уонна У. Н. Калипионов; алларас — бириднэһит К. Х. Карпов (уһагтан инкис) үлэ быһаанын биллиһиннэрэр.

Бары дойдулар пролетарийдара, хоһобун!

# САНА ОЛОХ

Х а һ а т  
1931 сыл алтынньы  
15 күнүттэн тахсар

ССКП ЧУРАПЧЫТААБЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЯ  
ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААБЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

№ 48 (6340) 1986 сыл. Муус устар 22 күнэ  
ОПУТУРУНЬУК

Сыаната  
3 харчы.

ССКП XXVII съедин ленинскэй курсунан — иннибит диэки, коммунистической айар-тутар үлэ уонна эйэ суолунан!

(ССКП КК Перээй Маһыдаабы Ыгырыһыларын-тан).

## АЛБАН ААТТААХ ҮГЭҢИНЭН

В. И. Ленин төрөөбүтэ 116 сыла — туолуутугар аналлаах Бүгүн Союзтаабы коммунистической субуотуньуна оройуон үлэһиттэре үрдүк тэрээһиннэхтик, активнайдык аһыһыһылар.

Үлэ бырааһынньыгар промышленнай предпритиялар коллективтара 13500 солк таһаарык бороодууксуһааны онордулар. Ол иһингэр 760 солк мебель, 641 солк нис оноруктар, о. д. а. норуот кэһиһик туттар таһаардара бөлөмнөһиттэр.

«Якут-агропромстрой» мехколлонна «кыһыл субуота» күн 5000 солк туһаар-танар үлэни толордо.

Тыа хаһаайһыттыбатыт үлэһиттэре үлэ бырааһынньыгар 208 центнер үдүү ыһыһылар, 27 центнер приеһи ыһыһылар. Совхозтарга тутуу үлэһиттэр 332 күн тардылыһы, ол иһингэр 173 күн быһыл туһаа ба-рилинэхтээх объектарга үлэһиттэр.

Ленинскэй коммунистической субуотуньуу көрсө оройуонга 31 коллектив, 301 үлэһит бэйэлэрин түөрт ыһаагы соруудаһарын толор-буттарын туһунан ра-пордаатылар.

Быйыл үлэ бырааһынньыгар 9815 күн таһыста, пятилетка фон-дугар 23458 солк кыл-лэрэлиһиэ.

ОРОЙУОННААБЫ ШТАБ.

## БОЧУОТ ДУОСКАТА

1986 сыл бастаан кварталын быһааныһарын толорор иһин промышленнай, тутар уонна хааччытар тэриһтэлэр социалистической куоталаһыһыларынгар үрдүн көрдөрүүнү ситиспит маһын коллективтар оройуоннаабы Боһуот дуоскатыгар таһаарыллаллар: «Якутмелиновстрой» мехучастота (начальник Филиппов Р. А., партийнай тэриһтэ секретара Попов В. В., профком председателэ Посельская В. С., комсомольскэй тэриһтэ секретара Петр Мишкин).

«Якутагропромстрой» мехколлонна (начальник Пахомов Н. О., партийнай тэриһтэ секретара Корякин Н. Н., профком председателэ Сибирякова Э. Н., комсомольскэй тэриһтэ секретара Николай Аржанов).

Өрөмүөнүүр-технической предпритие (начальник Тихофеев Ф. А., партийнай тэриһтэ секретарын солбуһааччы Федоров К. И., профком председателэ Провольев В. Е., комсомольскэй тэриһтэ секретара Егор Бараксанов).

Аэропорт (начальник Иванов Г. М., комсомольскэй тэриһтэ секретара Анна Матвеева).

Аптека (сэбиэдэһэй Романов А. Н., профком председателэ Филиппова А. И., группкомсорг Елена Сибирякова).

Кинесетэ дирекцията (директор Сидцев А. А., партийнай тэриһтэ секретара Герасимов М. А., профком председателэ Маларов В. Д., комсомольскэй тэриһтэ секретара Саргылана Кутдарова).

Сибээс узела (начальник Дьлчюковская С. Н., партийнай тэриһтэ секретара Гоголева А. Н., профком председателэ Ноговицина Е. Д., комсомольскэй тэриһтэ секретара Татьяна Федорова).

Райотребобщество (председатель Моностырев Н. И., партийнай тэриһтэ секретара Анемподистова Н. В., профком председателэ Григорьева А. М., комсомольскэй тэриһтэ секретара Парасковья Елизарова).



## ГБССП XI СЪЕДЭ

БЕРЛИН (ССТА). Маһна Германия Бһир соһоһу Социалистической партияһы XI съедэ бира турар. Делегаттар ГБССП КК Оһуотун, 1986—1990 сылларга ГДР норуотун хаһаайһыттыбатын сайдыатын биеэ сыллаах быһааныһтар директивалары дууллаһылар. ГБССП салаһар органнара быйбардаһыһа-тара.

Муус устар 18 күнүгэр съедэ Союзнай Союз Коммунистической партияһы делегацияһы баһы-лыга ССКП КК Генеральнай секретара М. С. Горбачев тыл эһтэ.

Раисовот  
ИСПОЛКОМСТАР

ТОЛОРУУ БУЛГУЧУЛААХ

Раисовот исполкомугар  
Кылааннаах соьлсгай Со-  
ветын исполкомун предсе-  
датега Е. П. Пингетини  
исполкомт урдук парти-  
най, советскай органнар  
уонна бейэге ылыммыт  
быһаарыыларын олоххо  
кылаарыыга тэрийэр үлэ-  
лэи туһунан отчуоттаа.

Сельсовет исполкома  
сылтан ордун кэмгэ сес-  
сия баалатобит сорута-  
рыттан 29 исполком му-  
нэхтарыттан 55 быһа-  
рыылары контуруолга ы-  
лбыт. Ошон сыбаастан иһин  
агиттаб начальнига де-  
путат А. Н. Кардашес-  
кай, председатели И. М.  
Петрова, арыы сыбаа-  
ны мастари К. М. Трофимо-  
ва, маданын сөбүдүсэ-  
га В. С. Иванова отчуот-  
тары истилибит итинэн  
туһаннаах быһаарыылар  
аһыллыбыттар. Быһа-  
рыылары олоххо кыла-  
рыыга дьаһаллар былаан  
шар отчуотулар. Олор  
туолдууларын контуруол-  
лаанына исполком чи-  
лиһинэра, бастайааннай  
комиссиялар председате-  
лэри аһамыттар.  
Ол эрээри үгүс быһа-  
рыылар биримэстигэр то-

лоруулубуна хайбыттар  
Контуруоллаанын чуол-  
кайдык ууумнаахтын ыһы-  
тыллыбыт. Ошондоор ити-  
инэхэ аһаллаах, бары со-  
веттартан ирдээр карто-  
налар толоруллубаттар.  
Туолбут быһаарыылар на-  
мингэр контуруолун уһул-  
лун истэтэр. Быһаарыы-  
лар толоруллубатахтары-  
гар бурыйдаахтартан ыһы-  
тыт отчуотулубат, кыһы-  
лар информациялары ис-  
тиллибит.

Быһаарыылары толоруу-  
ну тэрийин мөлөөбүтүн  
түмүгэр совхоз олохтоох  
отделениета пиялетига бү-  
түһүн ыһылар үтүү ыһы-  
нын былаанын толорбото-  
го. Быһылты бастаан  
квартил сорудага аһы-  
на туһунна. Навиллаанын ор-  
донунар үтүүн хомуйууга  
сөптөөх үлэ ыһытыллыбата.

Бөһүөлөнтэри тупсаран  
огорууга мугудайгар ке-  
тэхлүт үтүөкүннэх ба-  
чылынарнын маһна айуу  
нактэр. Арыгыга сүөх  
чэбдик олох сиэрин иһин  
охсуһар общество аһын  
тэрийтэлэрэ адыс кылаас-  
таах оскуолага, детсада  
итиэнэ Хомустаах ферма-  
тыгар эрэ тэрийиллэр.  
Оттон атын коллективтар-

га бу үлэ дьаалатынан  
уһуннарыллыбыт.  
Бир улахан нөтүтү-  
нэи фермаларга депутат-  
тар үлэлэрин тэрийи-  
сүлгэ бэриллибэтэ бу-  
лар. Депутатскай постар,  
тэрийиллибит курдуктар  
эрээри, быһаарыылаах  
үлэлэбэттар, аһаасты-  
тэра наһааһа.

Раисовот исполкома  
партинай, советскай ор-  
ганнар туураахтарыт, сель-  
совет быһаарыыларын то-  
лорууту тэрийини уонна  
контуруоллаанын мөл-  
төнүтүн иһин Е. П. Пи-  
нгетини аһымы огордо,  
итиэнэ таһаарыылаах  
итиэстэри ыһылас бол-  
доххо туоратар дьаһал-  
лар ыһыларга сөбүдүс-  
тэга, муус устар иһинэн  
толорууну контуруоллуур  
наркоһаны огорууну, бы-  
һаарыылар чолчу уонна  
чуолкай ис хоһоонноох  
буолааларын, дьаһал ха-  
һан туолуохтаарын, кими-  
ни хойтуруоллааныахтаа-  
рын ыһар бэрээдүк хаач-  
чыларыгар сорудахтаата.

Х х х  
«Чурапчы» совхоза пия-  
летига бастаан сыһыгар  
435 гектарга туорахтаах,  
460 гектарга сүөһү аһы-

лыгар аһаллаах культу-  
ралары ыһар быһаарыылаах.  
Итин таһынан огуруот  
астара үүнэрииллэхтээх-  
тэр. Соторутабыста рай-  
совет исполкома саасын  
иһылаа бөлөмөннүн туру-  
гуи туһунан совхоз ыһы-  
лаанын агронома Е. П.  
Слепцов информациятын  
истэтэ.

Туорахтаах уонна сүөһү  
аһылыга буолар культу-  
ралары үүнэриигэ түөрт  
звено тэрийлээ бу күн-  
нэргэ техниканы өрөмүөн-  
нөөһүнө садалаан эрэр.  
Саасын ыһымы сикмэтэ  
толору булуллаан иһисин  
быһаарыыларга тэрийил-  
нэ. Иһымы сүрүннээи наар-  
га уонна күһүмүгү хор-  
тууга ыһытыллыада Арай  
Кылаанга отделениета 62  
гектарга саасын хортуу-  
ну ыһытара.

Муус устар 1 күнүгэр  
ыһымы үлэллэхтээх тех-  
ника бөлөм булууну иһе-  
кытыгар туруоруллуохтаах  
этэ. Бу мааллыбета, Аг-  
роном быһаарыынан, вал-  
лары көстүмүнэ дискалар  
өрөмүөннөө иһистэр. Се-  
льквалартан үс болон буол-  
бут Атын хоһоонор тех-  
ника үлэллөбүтүнэн барар  
мьага суох.

Ордун ыһааран баһы-  
ныаһа огуруот хаһа-  
ыһытыбатыгар үөскэтэ.  
Ньндьиди - биримэстегэ  
тохсуоһах иһиллээх. Олар-  
доор аһыллэрэ ара өшө-  
водтар. Быһыл 50 партик  
оготуолуохтаахыттан 5  
эрэ олоххо кинрибит  
«Сельхозхимия» хойбуһук  
кур ноһуому таһаахтаа-  
рын толорбото. 1200 эрэ  
тонна баһаах киллэри-  
линнэ. Телленины огоруу-  
га үлэ садалана да иһик.  
Баһаанына маһыһын  
үрдүнүн совхоз иһин са-  
далтата «огоруонка тупса  
биримэстэ тэрийлибэтэ,  
бөйөтин дьаһаныахтаах»  
дизиниин мугурданын оло-  
рор, үлэлит иһинэн кө-  
мөлөһүү, шэфтээхтэри  
тардыты туһунан толкуй-  
ламатка олоорор. Теллени-  
най хаһаайыстыбаны та-  
һаан 12 гектарга хап-  
пыыстаны, гектар агарда-  
дылгытгар сүбүкүлэни,  
жордуоһу о. д. а. огуруот  
астарын ыһыахтаах. Оһно  
да нөмөлөһөр чинчи ба-  
лыбит.

Исполком туорахтаах  
культуралары, уонна огу-  
руот астарын үүнэриигэ  
таһаарылыбыт көтүтүү-  
лэри туоратыага совхоз  
салалтата уонна кини ыһы-  
лаанын агронома Е. П.  
Слепцов суһал дьаһалла-  
ры ыһалларыгар чолчу  
сорустары туруорда.

Бачыымы  
өйүүлэр

ОРЕД. Ыстаалы  
арокаттар сьахтар  
барыларын эдэр ра-  
бочайдара бөйөлэрин  
иһыны кэмнэригэр  
түөртгэ итэриһэ суох  
күн социальнай-куль-  
гурнай уонна спор-  
тивнай аһаллаах  
объектары тугууга  
үлэллэргэ быһаарыы-  
нылар. Кыһылар Вол-  
гатаады автотомобиль-  
най завод ыччатын  
патриотическай бачы-  
нын уобаласка аһа бас-  
такыһын өйөөтүлэр.  
Эдэр энтузиастар бөйө-  
лэрин эһиэхэлэригэр  
завод спортивнай-чэб-  
дирдэр комплексин,  
спиньальнык зонатын,  
оһо садтарын уонна  
оскуоалары тугууну  
ыһылар.

Ыччат-комсомольскай  
тутар биримэстэлэр Ор-  
ловкина бары тыа сир-  
дэриһээри оройуонна-  
рыгар тэрийиллээһин  
эрэлэр. Иһиллэр Куль-  
тура дьыһэлэрин, сүөһү  
иһтэр бөдөг көһиллэ-  
стэргэ чэбдирдэр  
иһиһири тугууга хас-  
тымы да күн үлэллэх-  
тэра. Уолаттар уонна  
кыргыттар бу үтүөкүн-  
нээх хамсаанынарын  
үтүө түмүктэра уоба-  
ласка тугуу тэһингэр  
хайы-үйэ быһыл бил-  
лэра.

(ССА)



Д КРИГ орто оскуо-  
латыгар тыа хаһа-  
ыһытыбатыгар хабаатын-  
наран химияны уонна  
биологияны дьиринэтэч  
үөрэтэр кылаастар үһүс

сылын үлэһиллэр. Хи-  
мияны Е. Н. Макарова,  
биологияны Л. Н. Соро-  
кина үөрэтэлэр. Үөрэ-  
нээччилэр кылаастары-  
гар үүнээһин 20-гэн тах-  
са, оскуоаларыгар 100-  
тэн тахса араас көрү-  
нэрин үүнэриин бө-  
дүүсүтэһаллар. Сотору-  
таарыста Любовь Нико-  
лаевна Сунтаартан Ка-  
релла уонна Волһистер  
дизин тус-тусна көрүг

понугайдары уонна хо-  
луун аралыста. Понугай-  
дары бэһнэ кылаас үө-  
рэнээччилэрэ Петья Пи-  
нгетини уонна Саргылаан  
Ноговицын аһаан кө-  
рөллөр.  
Саниэлна: (хаһаастан)  
Оли Саргылаева, учуу-  
тал Л. Н. Сорокина  
уонна Наташа Охлопко-  
ва үүнээһилэри көрөл-  
лөр.  
П. Оконеһиниов фотоһ.

Төрдүттэн  
тупсарыахха

«Үөрэнээччилэр үлэ-  
бөлөмөннүлэрин уонна ий-  
тиллилэрин тэрийиһигэ ак-  
тивнайдык кыһтымы—про-  
дуктивнай коллективтар  
дьоһуннаах эбэһинэстэ-  
тэра. Хас бирдин оскуо-  
ла базовай предприятие-  
лаах буолуох тустаах.  
Баровай предприятиелар,  
бөйөлэрин структурнай  
подразделениеларын бы-  
рааттарын бэрээн туран,  
оскуоалардаады уонна  
оскуолалар иһин ардыла-  
рылаары мастеровдары,  
үөрэтэр-производственнай  
комбинаттары, үөрэтэр  
сыахтары уонна участан-  
тары, бирдинлээн үлэ-  
лиир миэстэлэри, үөрэ-  
нээччилэр производствен-  
най биримэстэлэрин бастайа-  
ннай үлэһилэр хонуу-  
таары тугууларын, үлэ  
уонна сыһыалаан лаадыр-  
дарын тэрийиллэрин со-  
һуор бэрээдэһинэн олох-  
туурга,— дьин Мелскай  
профессиональнай үөрөх  
оскуолатын реформатын  
сүрүн тубайыһыларыгар  
чолчу иһыллыбыта. Ре-  
форманы олоххо кылаары  
иһис сыла түмүктэһин  
эрэр. Оттон оройуонга  
оголору үлэһити, үө-  
рэтин, общественнай ту-  
һалаах үлэһин хаһык от-  
тугар баһааныһа хай-  
даары?

«Бастаан туран, база  
оттуһун төһө хааччылы-  
лаахытгы? Үлэ уонна  
сыһыалаан лаадырдарын  
тэрийин туһунан боппу-  
рус туруоруллубута, ому-  
на суох үһүс пиялети-  
га тусман эрэр. Ол эрээри  
Эридик Эристини аһы-  
тыһын совхоз территория-  
тыгар үлэһилэр бир да  
оскуолага кини иһиэхэ  
көһөнөххэ аһаллаах саары-  
ра тэрийлибэтэ. Рефор-  
ма да ыһыллыбыта улахан  
хамсаанын таһаарбата.  
Үлэ уонна сыһыалаан лаа-  
дырдарыгар аһаан Не-  
рионригтан аһаллыбыт  
хөһүлүлэр дьыһээр маһа-  
ра, итээс, тубанылыһа-  
ла сьаһаллар. Уопсайынан,  
уу-хаар курдары аһар,  
тымныгы дьыһалар, бука,  
юдыуустэра кыра буола-  
ра буолуо.

Маһар аһы кылаастаах  
оскуолатыгар аһаан бы-  
һыл Минькаларэ быра-  
дылыбыт дьин сөрөһүн

туһанан оболорго аһаан  
дьинэ огоруохтаахыт. Ону  
эуосталаан, түһүктээи-  
зыһаан оһо олоороругар  
бөлөмөннөхтөөһит. Үлэни  
оскуола бөйөтин күһүнүн  
ыһытада, оттон маһыра-  
һаалы булууга совхоз  
олохтоох отделениета ке-  
мөлөһөргө эрэнэрбитэ  
эрээри, билиһинтэ үөх  
да хамсаанын суох.

Иһилиһээ, үлэһи тэри-  
иһигэ сөптөөх бөлөмтө  
ууруула иһик. Билиһин  
оголору техникада сы-  
һыары, үлэни научнай  
төрүккэ олоһуран тэрийин  
соруктара тураллар. От-  
тон бийиги оскуолабыты-  
гар бу ыһааһынан аһал-  
ла иһик: былыргымы  
үлэлээн-хамсаан олоробут.  
Оттуур эвенога даһаны,  
фермаларга даһаны сөп-  
төөх механизация киллэ-  
риллэ иһик. Оһолор үлэни  
барытын эт иһиллэриһин  
толороллар. Үлэ уонна  
сыһыалаан лаадырдарыгар  
сылдьан оһо үлэ үө-  
рүһтэригэр, тэрэһингэр  
опыттаах дьонто, аһа та-  
баарыстарыттан аһаах  
үөрөннөхтэрин сөп. Оттон  
совхоз салалтата кинилэр-  
гэ наставны анааһыны  
бөлөмтө тас өттүгэр  
халларда. Оһолортон  
аһардыс үлэһи эрэ ир-  
дэһингэ иһитэй оһуу  
таһаарылар. Үлэ уонна  
сыһыалаан лаадырдарын  
үлэлэр оголор төһө огу  
оттообуттарынан, үтүү ыһы-  
лытарынан эрэ быһа-  
рылларга тутах. Үлэ кө-  
мөлө оһо саһыны учуот-  
таан, кинилэр доруоһула-  
ларыгар оһууну өһөрбөт  
курдун тына тэрийиллэх-  
тэра. Билиһин Чаныр ос-  
куолатыгар 77 оһо, ол  
иһитин 33-һэ начальнай  
пылаастарга, үөрөнэр. Ки-  
нилар саһыны сыһыла-  
нынарын кэмнэр ыһы-  
ныкыһытары солбууох-  
таахтар, маһиничэ үк-  
төөхтээхтэр уонна оһо  
үлэллэхтээхтэр. Итинни  
иттары түмүгэр оттуур  
эвенога мугуттан 15 оһо  
сылдьыһа. Барылаан  
каһэһигэ бу эвенога  
100 тонна быһыны тэри-  
ди туһунан эһа сьыдыа-  
бытара 12—14 саһастаах  
иһыны үлэһилэр өһолор  
ноһоруускаларыгар таһа-  
ран көрдөхкө, ити олус

улахан. Былааны тэридэр  
дьин ити өттүнүн толкуй-  
даан көрөллөрө. Дьин  
чачыны толоруллуон сөп  
сорудахтары тэридэллэрэ  
наада.

Быһылты үөрэх ды-  
лыһтан үөрэнээччигэ об-  
щественнай тубалаах үлэ-  
һин кыһтыһытын иһин  
сыһа туруоруллар. Оттон  
ол сыһааларыт билиһин,  
хөһөһуох иһин, дьин  
чачыны кырдьыстаах буол-  
батахтар. Оскуола оһуоха  
туһаллар. Күһүмүгү кэп-  
сэһин: быһаһытынан, Чаныр  
отделениета мастеровга  
матерьялаах бөлөмөннүн  
оголорго саһаастары бэрэ-  
эн үлэллэхтээх этэ. Оһ  
толоруллубата. Оһолор  
ыһыныкыһытары сол-  
бууууга, суббуотуһууларга,  
о. д. а. бьестах үлэ-  
лэргэ кыһыкыларынан эрэ  
көһөн сыһа туруоруллар.  
Үлэ аһыгар эрэ буолба-  
ка, дьин чачыны тубалаах,  
огоруутуолаах буолуох-  
таах.

Үөрэнээччилэри үлэ-  
иһингэ базовай хаһа-  
ыһытыба кемтө наада-  
лаах уонна булгучулаах.  
Оттон бийнэхэ, көһөрүүн  
курдук, сорох салайаач-  
чылар оһу өһө да ситэ  
иһилиһээк үлэһин оло-  
роһлөр Кыһаһыһыны уур-  
дахха быһаарыыһы уур-  
дохтоохтук ыһыһа үлэ-  
лээтэххэ иһи барыта  
ыһалтыһа сөп. Оһу ыһы-  
лы оһолор оройуоннар,  
совхозтар оһытара даһа-  
ны көрдөрөр. Ыһастыкы  
ыһаллахы, Суббурууһкай аһ-  
тыһан, Карл Маркс аһ-  
тыһан совхозтарга бу  
бөһүрүөс баһачча сити-  
һиллэхтиги быһаарылар.  
Оттон Эридик Эристини  
аһыһын совхозка тоһо  
кыһаллыбатыгы?

Үлэһин үрдүнүн саба  
бырадан буолаһка, чол-  
чутук, бөһөһуун иһаан  
туран, бүтүн үлэһи кэр-  
чкыһэриһи кэмнэргэ араа-  
рай быһаарыыһа уонна  
оһ булгучу толорулларын  
сигиһөөххэ. Базовай ха-  
һаайыстыбалар, предприя-  
тиелар оскуоаларга сы-  
һыанынарын, нөмөлөрүн  
төрдүттэн тупсардахха эрэ  
түмүктээх буолуон сөп.

Е. ФЛЕГОНОВ,  
оскуола директора.



СУНТААР КЭРЭ СИРДЭРИНЭН

Дириг орто оскуола-  
тын иһинэн социалисти-  
ческай куоһалаһыны кы-  
һылаада Х «б» кылаас  
коллектива Сунтаар оро-  
һуонун Тойбохойдооһу  
уонна Элгээһинтэри музей-  
дыларыгар күуһүлэдиир  
путевкаһан наһар аа дэ-  
ламьта. Оһолор сөһо-  
рутаарыта онно сылдьан  
кыһаллар. Кинилэри кы-  
лаас салайааччыта Л. Н.  
Сорокина уонна оскуола  
заһуһа М. Е. Пудова са-  
лайдылар.

Тойбохойго өһолору  
Социалистическай Үлэ  
Героһа, РСФСР уонна  
Саха АССР үтүөлээх  
учуутала, Сунтаар оро-  
һуонун бочуоттаах глас-  
даниһа Георгий Евдоким-  
ович Бессонов үөрөнө-  
го көрүстэ. Соһоһа иһи-  
аа сураһыгар кыһыһыны  
садыгар, саһа аһылла-  
ры туһар музейыгар сы-  
рытыһынарда.

лаах үлэлэриһин кэлит-  
иһини улааһан, кэһэһин  
В. Н. Ленин аһыһан  
народнай музей аһыны  
кыһыта. Харыхтаах хай-  
гылар, сүрэхтээх эрэ сүр-  
тэтэ көтөһүлэр бөгөннө-  
ческай сада дьон-сэргэ  
таһалыһа ыһыһа ыһар,  
Маһна өйиһин кэрэ ха-  
тыһынар баарырай алле-  
елара, акциялар, яһови-  
лар, груһалар, сир дьик-  
үн кэрэ сибэһинлэрэ  
арыһаллыһылар. Кыһы-  
һы саһка 2 тыһыһычатын  
таһса тропическай  
үүнээһилэртэн, кинилэри-  
тартан садалаан кэрэ  
айыһырабит бары ото ма-  
һа, үүнээһилэрэ туһа-  
лыһылар. Үөрэнээччилэр  
күн аһыһа саһаны үүн-  
нэрэ, үһсэтэ тураллар.  
Бу иһи иһаһан Тойбохой-  
го аһыһа дьиктиһилэрин  
түмүр музей-дыһа аһы-  
лаахтаах.

Элгээһингэ өһолор  
РСФСР үтүөлээх учуу-  
тала Борис Николаевич  
Андреев төрүттээһин  
айыһыа музейыгар сы-  
рыттылар. Олохтоох орто  
оскуолага бу музей баһы-

тыгар республикада бас-  
таһыһан биологияны дьир-  
ингэтэн үөрэтэр кылаас  
аһыллыбыта. Үөрэнээч-  
чилэр 500-тэн таһса  
научнай-популярнай ки-  
ниһаллах баһи библиоте-  
каһан туһаналлар. оскуо-  
лага 40 иһилиһээх өһо-  
лор научнай обществола-  
ра үлэһилэр.

Биологическай ком-  
плексе бурдугу, хортуп-  
пуйу үүннэрэр аһал сир-  
дээх, 500 кв. метр иһи-  
нээх теплицалар, кы-  
һыһыны сибэһиклэри  
үүннэрэр оранжерейлаах.  
Оскуола тыһыһаах му-  
һулар эһалар, декоратив-  
най сууруусалар, кролик  
араас боруодалара, по-  
пугайлар, кулаһаһа, кут-  
рия, о. д. а. кыһаллар  
сууһаллар баһаллар.

Ыһаллыһыһаах олох-  
тоохтор өһолорбутулар  
4 понугаһы, 2 холуубу  
бөлөхтөөһитэро. Ыһы-  
һын өһолор ыһаах Сун-  
таар сиритэн аһалыгы  
көһөрөрүн көрөһө-хара-  
һар түбүгэр сьыһаллар.  
Д. ЭВЕРСТОВ,  
учуутал.



